

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

IN

SKLEP

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovni sodnici in sodnik Peter Golob kot predsednik ter mag. Tatjana Steinman in Nataša Smrekar kot članici,

ob sodelovanju višjega pravosodnega svetovalca Jureta Turka kot zapisnikarja,

v upravnem sporu tožeče stranke: **NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, d. d.**, Maribor, ki jo zastopa Odvetniška družba Odvetniki Šelih & partnerji, o. p., d. o. o., Ljubljana, zoper toženo stranko: **REPUBLIKA SLOVENIJA**, ki jo zastopa Informacijski pooblaščenec, Ljubljana,

ob sodelovanju prizadete stranke:

zaradi **dostopa do informacij javnega značaja**,

o **reviziji tožeče stranke** zoper sodbo Upravnega sodišča Republike Slovenije, Oddelka v Mariboru, II U 317/2014-12 z dne 19. 8. 2015,

na seji **28. novembra 2018**

ODLOČILO:

- I. Prekinjeni postopek se nadaljuje.
- II. Revizija se zavrne.
- III. Tožeča stranka sama trpi svoje stroške revizijskega postopka.

OBRAZLOŽITEV:

1. Sodišče prve stopnje je s sodbo na podlagi prvega odstavka 63. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) zavrnilo tožbo tožeče stranke zoper odločbo, št. 0902-9/2014/9 z dne 5. 8. 2014, s katero je Informacijski pooblaščenec ugodil pritožbi prizadete stranke (v tem upravnem sporu), odpravil odgovor tožeče stranke z dne 19. 5. 2014 in na podlagi petega odstavka 1.a člena, prve alineje prvega odstavka 4.a člena in prvega odstavka 6.a člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ) odločil, da je tožeča stranka dolžna prosilki posredovati seznam svetovalnih družb (12 pogodb z aneksi), seznam družb, ki opravljajo avtorske storitve – tudi odvetniške storitve (1 pogodba) in seznam družb, ki opravljajo intelektualne storitve (2 pogodbi), s katerimi je v obdobju od 1. 10. 2012 do 17. 4. 2014 sklenila pogodbe, iz katerih izhajajo podatki o: vrsti posla, pogodbenem partnerju (za pravno osebo: naziv ali firma, sedež, poslovni naslov), pogodbeni vrednosti, višini posameznih izplačil, datumu sklenitve pogodbe, trajanju posla in enakih podatkih iz aneksov k pogodbam.
2. Tožeča stranka (v nadaljevanju revidentka) je zoper navedeno pravnomočno sodbo vložila revizijo. Njeno dovoljenost utemeljuje na podlagi 2. in 3. točke drugega odstavka 83. člena ZUS-1, po katerih je revizija dovoljena, če gre po vsebini zahteve za odločitev o pomembnem pravnem vprašanju (2. točka), oziroma če ima odločitev, ki se izpodbija v upravnem sporu, zelo hude posledice za stranko (3. točka). Revizijo vlaga zaradi zmotne uporabe materialnega prava, med drugim zato, ker gre za podatke o pogodbah, ki so bile v obdobju, ko so bile sklenjene, označene kot poslovna skrivnost. Izpodbijana odločitev naj bi temeljila na določbah ZDIJZ, ki so bile uveljavljene z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 23/2014 - v nadaljevanju ZDIJZ-C), in so po mnenju revidentke v nasprotju z 2., 14., 38., 74. in 155. členom Ustave ter v nasprotju z evropsko zakonodajo. Vrhovnemu sodišču

predlaga, naj reviziji ugodí in izpodbijano sodbo spremeni tako, da se njeni tožbi v predlagani obliki ugodí, toženi stranki pa naloži povrnitev stroškov postopka, podrejeno pa, naj izpodbijano sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

3. Tožena stranka v odgovoru na revizijo meni, da revidentka ni opredelila konkretnega in natančnega vprašanja, pomembnega po vsebini te zadeve, in da določbe ZDIJZ, na katerih temelji izpodbijana odločitev, niso v neskladju z Ustavo. Po mnenju tožene stranke revidentka tudi ni izkazala dovoljenosti revizije zaradi hudih posledic, ki naj bi jih zanjo omenila izpodbijana odločitev. Zato Vrhovnemu sodišču primarno predlaga, naj revizijo zavrže. Če bi Vrhovno sodišče revizijo dovolilo, pa predlaga, naj jo zavrne, saj meni, da revizijska razloga nista izkazana.
4. Prizadeta stranka v tem upravnem sporu na revizijo ni odgovorila.

K I. in II. točki izreka:

O dovoljenosti revizije in nadaljevanju prekinjenega postopka

5. Revizija je dovoljena na podlagi 2. točke drugega odstavka 83. člena ZUS-1,¹ po kateri je revizija med drugim dovoljena, če gre po vsebini zadeve za odločitev o pomembnem pravnem vprašanju. V obravnavani zadevi revidentka kot pomembno izpostavlja vprašanje ustavnosti določb ZDIJZ, ki se nanašajo na dostop prosilcev do podatkov iz prve alineje prvega odstavka 4.a člena kljub temu, da so označeni kot poslovna skrivnost, in razširitev dostopa prosilcev tudi na informacije javnega značaja, ki so nastale pred uveljavitvijo izpodbijane ureditve (peti odstavek 1.a člena in prvi odstavek v zvezi s tretjim in četrtem odstavkom 6.a člena). Kot pomembno izpostavlja tudi vprašanje, ali tako nacionalno zakonsko ureditev dopušča razlaga člena 1(2)(c) Direktive 2003/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 (v nadaljevanju Direktiva IJS) ter določb Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja, ki se nanašajo na pravila o razkritju, ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (v nadaljevanju Uredba št. 575/2013).

¹ Z novelo Zakona o pravnem postopku - ZPP-E (Ur. l. RS, št. 10/2017) so bili črtani 83. člen in 86. do 91. člen ZUS-1 (drugi odstavek 122. člena ZPP-E). Ker pa je bila v obravnavanem primeru izpodbijana sodba sodišča prve stopnje izdana pred začetkom uporabe ZPP-E, to je pred 14. 9. 2017, se revizijski postopek konča po do tedaj veljavnem ZPP (tretji odstavek 125. člena ZPP-E) in posledično po dotodanjih določbah ZUS-1.

6. Ker je revizija v celoti dovoljena že iz tega razloga, se Vrhovno sodišče ni še posebej opredeljevalo do izpolnjevanja pogoja za dovoljenost revizije po 3. točki drugega odstavka 83. člena ZUS-1.
7. Vrhovno sodišče je s sklepom z dne 9. 3. 2016 prekinilo postopek (156. člen Ustave) in z zahtevo začelo postopek za oceno ustavnosti določb ZDIJZ, ki so podlaga za odločanje v obravnavani zadevi in ki se nanašajo na „absolutnost“ dostopa prosilcev do podatkov iz prve alineje prvega odstavka 4.a člena, in razširitev dostopa prosilcev tudi na informacije javnega značaja, ki so nastale pred uveljavitvijo izpodbijane ureditve (peti odstavek 1.a člena in prvi odstavek v zvezi s tretjim in četrtem odstavkom 6.a člena). Postopek pred Ustavnim sodiščem je bil končan z izdajo odločbe U-I-52/16 z dne 12. 1. 2017.
8. S sklepom z dne 11. 4. 2017 je Vrhovno sodišče ponovno prekinilo postopek (tretji odstavek 113.a člena Zakona o sodiščih, v nadaljevanju ZS) in na Sodišče Evropske unije (v nadaljevanju SEU) naslovilo predlog za sprejetje predhodne odločbe glede razlage člena 1(2)(c) Direktive IJS ter členov 446 in 432(2) Uredbe št. 575/2013.
9. Ker je bil postopek pred SEU končan z izdajo sodbe C-215/17 z dne 14. 11. 2018, se prekinjeni postopek nadaljuje (tretji odstavek 113.a člena ZS, v zvezi z drugim odstavkom 208. člena Zakona o pravnem postopku in prvim odstavkom 22. člena ZUS-1).

O utemeljenosti revizije

10. Revizija ni utemeljena.
11. Revizija je izredno pravno sredstvo zoper pravnomočno sodbo sodišča prve stopnje (83. člen ZUS-1). Revizija se lahko vloži le zaradi bistvenih kršitev določb postopka v upravnem sporu iz drugega in tretjega odstavka 75. člena ZUS-1 (1. točka prvega odstavka 85. člena ZUS-1) in zaradi zmotne uporabe materialnega prava (2. točka prvega odstavka 85. člena ZUS-1). Revizijsko sodišče izpodbijano sodbo preizkusi samo v tistem delu, v katerem se izpodbija z revizijo, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni, pri čemer po uradni dolžnosti pazi na pravilno uporabo materialnega prava (86. člen ZUS-1). V tem obsegu je bil izveden sodni preizkus utemeljenosti revizije v obravnavani zadevi.
12. Prosilka (prizadeta stranka v tem upravnem sporu) je od revidentke zahtevala podatke, ki se nanašajo na izdatke, ki jih je imela revidentka za naročilo svetovalnih storitev, avtorskih pogodb in drugih intelektualnih storitev (vključno z odvetniškimi), in to podatke, ki po prvem odstavku 6.a člena ZDIJZ sodijo v okvir absolutno javnih podatkov. Tožena stranka se ni ukvarjala z vprašanjem, ali so bili

ti podatki pred uveljavitvijo ZDIJZ-C opredeljeni kot poslovna skrivnost ali ne, ker zavezanec teh podatkov po določbah, ki so bile uveljavljene z ZDIJZ-C, ne more določiti za poslovno skrivnost (tretji odstavek 39. člena Zakona o gospodarskih družbah - v nadaljevanju ZGD-1), niti se ne more sklicevati na izjemo poslovne skrivnosti po t. i. objektivnem kriteriju (drugi odstavek 39. člena ZGD-1). Temu stališču je sodišče prve stopnje pritrdilo. Po navedeni zakonski ureditvi torej ni mogoče zavrniti dostopa do osnovnih podatkov za svetovalne in avtorske pogodbe oziroma pogodbe za intelektualne storitve, temu pa revidentka nasprotuje. Trdi, da gre za podatke, ki jih pred uveljavitvijo ZDIJZ-C ni bila dolžna razkriti in da bi ji njihovo razkritje povzročilo občutno škodo. V reviziji navaja, da temelji izpodbijana odločitev na zakonski ureditvi, ki ni v skladu ne z Ustavo ne s pravom Evropske unije.

13. Na podlagi petega odstavka 1.a člena ZDIJZ je poslovni subjekt, ki je pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, zavezanec za dostop do informacij javnega značaja iz 4.a člena tega zakona, ki so nastale kadarkoli v času, ko je bil pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava. Na podlagi prve alineje prvega odstavka 4.a člena so informacije javnega značaja v primeru poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava med drugim tudi informacije o izdatkih na podlagi sklenjenega pravnega posla o svetovalnih ali drugih storitvah in o izdatkih po avtorskih pogodbah. Dostop do zahtevane informacije javnega značaja poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava se, če gre za osnovne podatke o sklenjenih pravnih poslih iz prve alineje 4.a člena ZDIJZ, dovoli ne glede na določbe 6. člena tega zakona, ki sicer določa, kdaj se prosilcu dostop do zahtevane informacije zavrne. Tretji odstavek 6.a člena sicer določa izjemo (od izjeme), po kateri zavezanci dostop do osnovnih podatkov o poslih lahko zavrnejo, vendar to ne velja za pravne posle, ki obsegajo donatorske, sponzorske, svetovalne, avtorske in druge intelektualne storitve ali druge pravne posle, s katerimi se dosega enak učinek. Po prvem odstavku 6.a člena so osnovni podatki o sklenjenih pravnih poslih: podatek o vrsti posla, o pogodbenem partnerju (naziv ali firma, sedež, poslovni naslov in račun pravne osebe, oziroma osebno ime in kraj bivanja, če gre za fizično osebo), pogodbena vrednost in višina posameznih izplačil, datum in trajanje posla ter enaki podatki iz aneksa k pogodbi.
14. Revidentka ne trdi, da izpodbijana sodba temelji na zmotni uporabi navedenih določb ZDIJZ, revizijski razlog zmotne uporabe materialnega prava uveljavlja z razlogi, s katerimi utemeljuje, da je ureditev ZDIJZ, ki določa, da so podatki o pravnih poslih, na katere se nanaša odločba tožene stranke, informacije javnega značaja, v neskladju z Ustavo in s predpisi Evropske unije.

Presoja z vidika prava Evropske unije

15. Revidentka v reviziji izpostavlja vprašanje skladnosti navedene zakonske ureditve s predpisi Evropske unije. Meni, da je obveznost razkritja podatkov celovito urejena v Uredbi št. 575/2013 in Direktivi IJS.

16. Ker je za razlago predpisov Evropske unije pristojno SEU, je Vrhovno sodišče na podlagi tretjega odstavka v povezavi s točko (b) prvega odstavka 267. člena PDEU na Sodišče EU naslovilo naslednja vprašanja:

(1) Ali je treba tretjo alinejo člena 1(2)(c) Direktive IJS, upošteva pristop minimalne harmonizacije, razlagati tako, da nacionalna ureditev lahko dopušča neomejen (absoluten) dostop do vseh podatkov iz avtorskih in svetovalnih pogodb, tudi če so te opredeljene kot poslovna skrivnost, in sicer zgolj za subjekte pod prevladujočim vplivom države, ne pa tudi za ostale zavezance, in ali na razlago vpliva tudi Uredba št. 575/2013 glede pravil o razkritju in sicer tako, da dostop do informacij javnega značaja po Direktivi IJS ne more biti obsežnejši kot so enotna pravila o razkritju po tej Uredbi?

(2) Ali je treba Uredbo št. 575/2013 glede pravil o razkritju v zvezi s poslovanjem bank, še posebej njen del 8, člena 446 in 432(2), razlagati tako, da nasprotujejo ureditvi države članice, ki banki, ki je, oziroma je bila, pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, nalaga razkritje podatkov o sklenjenih pogodbah za svetovalne, odvetniške, avtorske in druge intelektualne storitve, in sicer podatke o vrsti posla, pogodbenem partnerju (za pravno osebo: naziv ali firma, sedež, poslovni naslov), pogodbeni vrednosti, višini posameznih izplačil, datumu sklenitve pogodbe, trajanju posla in enakih podatkih iz aneksov k pogodbam, nastalih v času prevladujočega vpliva, brez vsakršne izjeme in brez možnosti tehtanja med interesi javnosti po dostopu do podatkov in interesom banke po ohranitvi poslovne skrivnosti, če ne gre za primer s čezmejnimi okoliščinami?

17. SEU je s sodbo C-215/17 presodilo, da je člen 1(2)(c), tretja alineja, Direktive IJS in člen 432(2) Uredbe št. 575/2013 „treba razlagati tako, da se ne uporabljata za nacionalno ureditev, kot je ta iz postopka v glavni stvari, ki banki, ki je bila pod prevladujočim vplivom osebe javnega prava, nalaga razkritje podatkov o pogodbah za svetovalne, odvetniške, avtorske in druge intelektualne storitve, ki jih je sklenila v obdobju, ko je bila pod tem prevladujočim vplivom, brez vsakršne izjeme zaradi ohranitve poslovne skrivnosti te banke, in zato taki nacionalni ureditvi ne nasprotujeta.“

18. Iz sodbe SEU izhaja, da Direktiva IJS ne vpliva na odločanje o konkretni prošnji za dostop do informacij, ker se zdi, da revidentka ni oseba javnega prava v smislu

2. člena te direktive (26. do 30. točka obrazložitve) in ker se Direktiva IJS ne nanaša na obveznosti glede dostopa do dokumentov, temveč ureja ponovno uporabo dokumentov, ki jih hranijo organi javnega sektorja držav članic (31. do 32. točka obrazložitve).
19. Kot je pojasnilo SEU, vprašanje dostopa do dokumentov, kakršno se zastavlja v obravnavanem primeru, ne spada v področje uporabe (*ratione materiae*) Direktive IJS. Ker torej omenjena direktiva ne ureja dostopa do informacij javnega značaja, v obravnavanem primeru že zato ne gre za vprašanje, ali je zakonska ureditev, ki določa tak dostop v nasprotju z določbami te direktive. Zato Vrhovno sodišče ni preverjalo, ali bi se sicer Direktiva IJS za revidentko lahko uporabljala (*ratione personae*). SEU je namreč iz okoliščin, ki so mu bile znane, sklepalo, da revidentka ne izpolnjuje že prvega pogoja za opredelitev osebe, kot osebe javnega prava v smislu 2. člena te direktive, tj. da bi bila ustanovljena s posebnim namenom zadovoljevanja potreb v splošnem interesu, ki ni industrijske ali trgovinske narave.
20. SEU je pojasnilo, da na prošnjo za dostop do zahtevanih podatkov ne vpliva niti Uredba št. 575/2013, na katero se revidentka prav tako sklicuje, saj navedena Uredba določa obveznost razkritja informacij iz naslova II, dela 8 in ne določa individualne pravice do dostopa do informacij (35. do 37. točka obrazložitve). Ureditev razkritja, določena z Uredbo št. 575/2013 namreč sledi drugačnemu cilju od cilja ureditve pravice do dostopa do informacij. Kot je SEU navedlo v 38. točki obrazložitve sodbe, je cilj te uredbe okrepitev tržne discipline in finančne stabilnosti s tem, da se udeležencem na trgu zagotovijo točne in celovite informacije v zvezi s profilom tveganosti posameznih kreditnih institucij. Nasprotno pa je cilj ureditve dostopa do informacij iz ZDIJZ krepitev transparentnosti in odgovornega ravnanja pri upravljanju javnih sredstev in finančnih sredstev poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava.
21. Glede na to, da gre v obravnavani zadevi za spor, ki se nanaša na položaj, v katerem so vsi elementi omejeni na eno državo članico, gre po pojasnilu SEU za položaj, v katerem se tudi temeljne svoboščine, ki so zagotovljene s Pogodbo o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju PDEU), ne uporabljajo. SEU je namreč zavrnilo sklicevanje na obstoj revidentkinega hčerinskega podjetja v Avstriji, saj predmet spora s tem hčerinskim podjetjem ni povezan (42. točka obrazložitve), sklicevanje na ponudnike storitev in potencialne vlagatelje pa je zavrnilo kot nekonkretizirano in zato tudi nezadostno za dokazovanje obstoja interesa državljanov držav drugih članic za varstvo temeljnih svoboščin v obravnavanem primeru (43. in 44. točka obrazložitve). Ker torej ni mogoče šteti, da se s spornimi

določbami ZDIJZ izvaja pravo unije v smislu prvega odstavka 51. člena Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju Listina), tudi 16. člena te Listine, ki zagotavlja svobodno gospodarsko pobudo, ni mogoče uporabiti (45. točka obrazložitve sodbe SEU).

22. Po presoji Vrhovnega sodišča je iz istega razloga neutemeljeno sklicevanje na predpise Evropske unije z vidika prepovedi diskriminacije, ki jo zagotavlja 21. člen Listine. Poleg tega se določbe členov 56 in 61 PDEU, na katere se revidentka izrecno sklicuje, nanašajo na prepoved omejevanja svobode opravljanja storitev, kadar državljani države članice storitev ne opravljajo v državi članici, v kateri ima tudi sedež. Za tak primer pa v obravnavani zadevi očitno ne gre, saj se ureditev ZDIJZ ne nanaša niti na omejevanje svobode opravljanja bančnih storitev niti nima t. i. čezmejnega elementa.
23. Neutemeljeno je tudi revidentkino sklicevanje na prvi odstavek 106. člena PDEU, saj se ta nanaša na omejevanje sprejemanja ukrepov glede javnih podjetij ali podjetij, katerim so države članice odobrile posebne ali izključne pravice, ki bi bili v nasprotju s pravili iz 18. člena in s pravili iz členov 101 do 109 PDEU. V obravnavanem primeru namreč ne gre za to, da bi država z uveljavitvijo ZDIJZ-C sprejela ukrepe, ki bi se nanašali na pravila iz 18. člena (prepoved diskriminacije glede na državljanstvo) ali na pravila iz členov 101 do 109 (pravila o konkurenci). Revidentka se sicer sklicuje na 101. in 102. člen PDEU, vendar ne pojasni, kako naj bi v obravnavanem primeru dostop prosilke do zahtevanih podatkov pomenil bodisi sporazum iz 101. člena bodisi zlorabo prevladujočega položaja na notranjem trgu iz 102. člena PDEU.
24. Po navedenem so torej revizijski ugovori, da je ureditev po ZDIJZ-C v nasprotju z navedenimi predpisi Evropske unije, neutemeljeni.

Presoja z vidika ustavnosti določb ZDIJZ

25. Če se torej predpisi Evropske unije ne uporabljajo pri odločanju o dostopu do informacij javnega značaja, kot jih je na novo opredelil ZDIJZ-C, je treba odgovoriti še na revizijske ugovore o neustavnosti te zakonske ureditve z vidika 2. člena, drugega odstavka 14. člena, 38. ter 74. in 155. člena Ustave.
26. Po presoji Vrhovnega sodišča je neutemeljeno revizijsko stališče o kršitvi 2. člena Ustave zaradi nekonsistentnosti predpisov, ki naj bi urejali isto področje. Revidentka to stališče po eni strani gradi na zmotnem izhodišču, da gre v obravnavanem primeru za dostop do podatkov bančne tajnosti iz 214. člena Zakona o bančništvu (ZBan-1 oziroma 125. člen ZBan-2), ki pa se nanaša na varstvo podatkov o strankah, za kar pa v obravnavani zadevi ne gre. Po drugi strani pa se sklicuje na določbe ZBan-1 iz poglavja o poslovnih knjigah in letnih

poročilih, ki urejajo razkrivanje podatkov, ki javnosti omogočajo oceno profila tveganosti banke (207. in 208. člen ZBan-1), pri tem pa ne pojasni, zakaj meni, da gre pri podatkih iz 4.a člena ZDIJZ za podatke iz 207. člena ZBan-1, katerih razkritje bi lahko zavrnila na podlagi 208. člena ZBan-1. Poleg tega ZBan-2 v 88. členu dodatna razkritja jasno opredeljuje kot razkritja iz 8 dela Uredbe št. 575/2013, torej za razkritja po določbah, ki po stališču SEU ne urejajo dostopa do informacij javnega značaja, za kar gre v obravnavani zadevi. Ker torej predmet urejanja ni isti, tudi ne more biti očitane nekonsistentnosti med določbami ZDIJZ in ZBan-1 oziroma ZBan-2.

27. Neutemeljeno je tudi sklicevanje na določbe ZGD-1, ki urejajo poslovno skrivnost. Tretji odstavek 39. člena namreč izrecno določa, da se za poslovno skrivnost ne morejo določiti podatki, ki so po zakonu javni. To pomeni, da že sam ZGD-1 predvideva, da lahko drug zakon določi javnost podatkov. Ne gre torej za nekonsistentnost med določbami ZGD-1, ki urejajo poslovno skrivnost in določbami ZDIJZ, ki določajo javnost podatkov, temveč za to, da se revidentka ne strinja, da so glede na določbe ZDIJZ obravnavani podatki javni.
28. Po presoji Vrhovnega sodišča je neutemeljen tudi revizijski očitok o kršitvi prepovedi povratne veljave pravnih aktov iz 155. člena Ustave, ki določa, da zakoni, drugi predpisi in splošni akti ne morejo imeti učinka za nazaj. Po ustaljeni presoji Ustavnega sodišča ima predpis povratne učinke, če je za začetek njegove uporabe določen trenutek pred njegovo uveljavitvijo, poleg tega pa tudi, ko je za začetek njegove uporabe sicer določen trenutek po njegovi uveljavitvi, vendar njegove posamezne določbe učinkujejo tako, da za nazaj posežejo v pravne položaje ali pravna dejstva, ki so bili zaključeni v času veljavnosti prejšnje pravne norme. Zakonska ureditev, ki določa absoluten dostop do obravnavanih podatkov o pravnih poslih revidentke pa ne določa začetka uporabe spornih zakonskih določb pred uveljavitvijo ZDIJZ-C. ZDIJZ-C je kot zavezanec za dostop do informacij javnega značaja sicer na novo določil poslovne subjekte pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava (da je revidentka taka oseba, v zadevi ni sporno) in opredelil informacije javnega značaja teh zavezancev. Razkritje podatkov pravnih poslov iz prve alineje prvega odstavka 4.a člena ZDIJZ, čeprav so jih na novo določeni zavezanci sklenili pred uveljavitvijo ZDIJZ-C, pa samo po sebi nima učinkov na obdobje pred uveljavitvijo tega zakona. Revidentka ne navaja, da bi sporne določbe ZDIJZ učinkovale tako, da bi za nazaj posegle v pravne položaje ali pravna dejstva, ki so bili zaključeni v času veljavnosti prejšnje ureditve. Ne navaja niti, da bi se zahteva za dostop do informacij javnega značaja nanašala na pravne posle, ki bi bili do uveljavitve ZDIJZ-C že zaključeni. Ker je tudi Ustavno sodišče v odločbi U-I-135/00 z dne 9. 10. 2002, na katero se revidentka sklicuje, pojasnilo, da zoženje oziroma zmanjšanje že uveljavljenih

pravic ne pomeni učinkovanja predpisa za nazaj, če se pravice zmanjšajo za čas po uveljavitvi zakona oziroma po spremembi odločb, izdanih na podlagi take zakonske spremembe, Vrhovno sodišče kršitve prepovedi retroaktivnosti ni uveljavljalo v zahtevi za oceno ustavnosti.

29. Prav tako ni uveljavljalo zatrjevanega neskladja z 38. členom Ustave (varstvo osebnih podatkov). Revidentka namreč z navedbami, da sporne določbe ZDIJZ posegajo v navedeno človekovo pravico fizičnih oseb, ne uveljavlja varstva svojega pravnega položaja. Ker so navedbe o kršitvah pravic drugih neupoštevne, se Vrhovnemu sodišču do teh revizijskih navedb tudi ni bilo treba opredeljevati.
30. V zahtevi za oceno ustavnosti pa je Vrhovno sodišče glede na uvodoma omenjeni obseg revizijske presoje uveljavljalo vprašanje ustavnosti obravnavane ureditve ZDIJZ z vidika načela pravne varnosti iz 2. člena Ustave, pravice do svobodne gospodarske pobude iz prvega odstavka 74. člena Ustave in načela enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.
31. Ustavno sodišče je z odločbo U-I-52/16 presodilo, da peti odstavek 1.a člena in prvi odstavek v zvezi s tretjim in četrtim odstavkom 6.a člena ZDIJZ nista v neskladju z Ustavo. Pri presoji je upoštevalo, da navedeni določbi (v izpodbijanem delu) posegata v pravico do svobodne gospodarske pobude zavezancev (prvi odstavek 74. člena Ustave), ker razmeroma intenzivno ožita polje njihove podjetniške svobode s tem, da jim nalagata, da vsakemu prosilcu brezpogojno izročijo t. i. osnovne podatke iz določenih pravnih poslov in njihovih aneksov, kolikor so ti podatki nastali, ko je bil zavezanec pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava. Vendar je po presoji Ustavnega sodišča ta poseg sorazmeren vrednosti zasledovanega cilja oziroma javnim koristim, ki nastaja zaradi tega posega (24. do 31. točka obrazložitve). Pri tem ni prezrlo, da se ta poseg nanaša tudi na banke, ki so bile deležne ukrepov po Zakonu o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank (ZUKSB).
32. Enaka javna korist je po presoji Ustavnega sodišča v tem primeru tudi legitimen razlog za poseg v načelo zaupanja v pravo, ki ga zagotavlja 2. člen Ustave (32. do 36. točka obrazložitve). Zato po presoji Ustavnega sodišča ni v neskladju z Ustavo zakonska ureditev, ki dovoljuje dostop do podatkov iz obravnavanih pravnih poslov, sklenjenih pred uveljavitvijo te zakonske ureditve. Po presoji Ustavnega sodišča relevantna zakonska ureditev (ker razlikuje med organi² in zavezanci³) ni v neskladju niti z načelom enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave (37. do 39. točka obrazložitve).

2 Državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb.

3 Gospodarske družbe, ki so poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava.

33. Ker po navedenem niso utemeljeni razlogi, ki jih uveljavlja revizija, in niso podani razlogi, na katere pazi sodišče po uradni dolžnosti (86. člen ZUS-1), je Vrhovno sodišče na podlagi 92. člena ZUS-1 revizijo zavrnilo kot neutemeljeno.

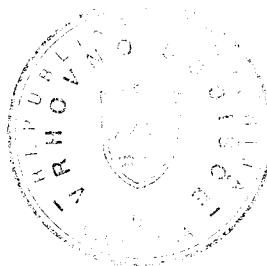
K III. točki izreka:

34. Izrek o stroških temelji na prvem odstavku 154. člena in prvem odstavku 165. člena Zakona o pravdnem postopku v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1.

Ljubljana, 28. november 2018

Predsednik senata:

Peter Golob, l.r.

Ta prepis je soglasen z izvirnikom.
Podpis pristojnega delavca sodišča: